

Faksimil från Scientific American, november 2011.

De första amerikanerna: Två vägar från Asien

Varifrån kom de första amerikanerna? Flera teorier har förts fram. De dominerande har alla haft Beringia, det torrlagda Berings sund, som en viktig ingrediens. Det gäller fortfarande, men bilden nyanseras av senare års forskning. Här är en rapport från forskningsläget i Scientific American.

Beringia kallas den landmassa som under senaste istiden förenade Asien med Nordamerika, tvärs över det som idag är Berings sund. Den låg blottlagd på grund av att enorma vattenmassor var bundna i inlandsisarna, så att havets vattennivå sänktes med upp till hundra meter. Beringia är fortfarande centralt för förståelsen av invandringen till Nordamerika.

Den teori som länge dominerat har baserat sig på fynd från Cloviskulturen, benämnd efter en plats i New Mexico. Man har beräknat dess ålder till cirka 13 000 år. Där har man ansett att spåren av de första amerikanerna blottats. För 13 000 år sedan hade inlandsisen dragit sig så långt tillbaka att människor relativt enkelt ska ha kunnat ta sig över Beringia för att sedan snabbt sprida sig över de båda amerikanska kontinenterna.

Senare års forskning frammanar en delvis annan bild.

Det står nu klart att exempelvis British Columbias kust var isfri så långt tillbaka som för 16 000 år sedan. Det borde ha funnits åtminstone en delvis isfri remsa längs stora delar av södra Beringias och nordvästra Nordamerikas kust. Flera forskare tror nu att människor med början för 15 000 år sedan kan ha padd-

lat sig fram från västra Asien och ända ner till södra Chile, på samma sätt som de gjorde för minst 45 000 år sedan från Asien till Australien.

Det är inte lätt att finna arkeologiska spår av denna trafik. Eventuella boplatser längs kusten lär idag befinna sig under havsytan. Dock har man funnit 11 800 år gamla lämningar från sjöfarare på ön Santa Rosa, 12 km från Kaliforniens sydkust. Förutom matrester fanns där ett slags pilspetsar som påminner starkt om fynd från Korea, Japan och ryska fjärran östern, och som kunnat dateras till omkring 15 000 års ålder. De skiljer sig starkt från de rätt bastanta stenverktygen från Clovis-kulturen.

Den isfria kustkorridoren var dock inte den enda migrationsvägen. Med början för kanske 15 000 år sedan öppnade sig en korridor i den mäktiga inlandsisen mellan Klippiga Bergen och Kanada. En förvisso ogästvänlig miljö utan mycket att livnära sig av. Men enstaka folkgrupper kan rätt tidigt ha passerat detta nålsöga och nått det inre av dagens USA, för att i sin tur så småningom ge upphov till Clovis-kulturen och alla dess efterföljare.

Lasse Lindgren

Omslaget till Scientific American, november 2011